Rok III. Nr. 2. **Kraków, dnia 27 Czerwca.** **Rok 1874.**

Wychodzi w **Sobotę**, w objętości najmniej pół arkusza, przez czas pory kąpielowej od d. 15 Czerwca do końca Września.

Bióro Administracyi *w Krakowie.* Księgarnia dzieł tanich i pożytecznych.

Listy, rękopisma i przesyłki pod adresem *Administracyi* lub też Redaktora głównego.

Pieniądze na przedpłatę i ogłoszenia przesyłane być winny do **Administracyi** *franco*, najlepiej za przekazem pocztowym.

Przedpłata
na pismo *„Zdrojowiska“* (15 numerów) wynosi:
w Krakowie . . . Złr. **1** ct. **50**
z przesyłką pocztową „ **1** „ **75**
za granicą . . tal. **1** sgr. **10**
Numer pojedynczy kosztuje ct. **12**

ZDROJOWISKA

TYGODNIK KĄPIELOWY

Organ Towarzystwa Tatrzańskiego.

WYDAWANY, ZE WSPÓŁUDZIAŁEM LEKARZY ZDROJOWYCH

Drów: Blatteisa w Krynicy, Bośniackiego w Iwoniczu, Czerwiakowskiego w Gleichenbergu, Hasewicza w Karolowych-Warach, Ściborowskiego i Trembeckiego w Szczawnicy, tudzież Zarządu Towarzystwa Tatrzańskiego.

POD REDAKCYĄ

Dra BOLESŁAWA LUTOSTAŃSKIEGO.

Przedpłatę i ogłoszenia przyjmują w Krakowie: *Administracye „Zdrojowiska“, „Przeglądu Lekarskiego“, M. Dworski* w Rynku głównym, tudzież *wszystkie Zarządy zdrojowisk krajowych.*

W *Wiedniu* Haasenstein & Vogler Wallfischgasse, Oppelik, Wolzeile Nr. 22. Rudolf Mosse Seilerstätte 2. W *Berlinie, Monachium, Zürichu* i *St. Gallen* R. Mosse, München Windermachergasse 3. W *Hamburgu, Frankfurcie nad Menem, Berlinie i Lipsku, Bazylei Zürichu, St. Gallen, Genewie i Stutgardzie* Haasenstein & Vogler.

Ogłoszenia przyjmują się za opłatą za miejsce wiersza drobnego (petit) po **6** cent. oprócz **30** cent. opłaty stęplowéj.

PRAWIDŁA
zachowania się podczas leczeń zdrojowych i dyetetyczno-higienicznych w górskich uzdrowiskach.

napisał

Dr. Lutostański.

I.

Zmiana miejsca pobytu. Leczenie powietrzne i klimatyczne. — Górskie uzdrowiska zagraniczne i krajowe. — Na czém polega siła lecząca górskich uzdrowisk. — Przygotowania do podróży. — Zachowanie się podczas podróży.

Wszyscy lekarze przyznają, iż podróże i zmiana miejsca pobytu jest nader zbawienną dla osób usposobionych do chorób płucowych lub cierpiących na te choroby. Ta zmiana miejsca zaleca się w celu leczeń powietrznych (atmiatrycznych) lub klimatycznych. W pierwszym razie wyjazd na wieś, „na świeże powietrze“, przedewszystkiém w góry, w drugim zaś wyjazd do innego klimatu stanowi główny warunek takich leczeń. Leczenie w mowie będące, zalecane już w chorobach piersiowych przez przedstawicieli medycyny klasycznéj u Greków i Rzymian, przez Hippokratesa, Galena i Celsa, w ostatnich czasach nabrały ogromnego znaczenia, a zmiana miejsca pobytu lub klimatu została zaliczoną do szeregu najskuteczniejszych metod leczenia chorób piersiowych i skłonności do tychże.

Chorzy piersiowi, którym zalecamy leczenia powietrzne lub klimatyczne, bywają trojakiego rodzaju:

1) Dzieci lub osoby młode ze skłonnością suchotniczą, na tle zołzowém (skrofuliczném) lub nieżytowém (kataralném).

2) Osoby, u których rozpoczynają się przewlekłe choroby płuc, odziedziczone lub nabyte.

3) Osoby z rozwiniętemi cierpieniami płuc, u których można osięgnąć polepszeuie choroby przez zmianę klimatu, to jest przez pobyt w odpowiedniém uzdrowisku.

U osób, należących do pierwszych dwóch działów, zmiana miejsca pobytu przy odpowiedniém zachowaniu się i leczeniu dyetetyczno-higieniczném może usunąć skłonność do suchot i wyleczyć rozwijającą się chorobę.

Leczenie chronicznych chorób piersiowych, zwłaszcza suchot, za pomocą środków aptecznych jest bardzo niewdzięczne i kompromitujące lekarza. Natomiast przez usunięcie chorego z pod wpływów oddychaniu szkodliwych, przez należytą dyetę, przez pilnie przestrzeganą wentylacyę płuc i skóry, wreszcie przez zahartowanie ciała, a przez to przez zabezpieczenie chorego od zaziębień, osięgamy zadziwiające nieraz skutki. To właśnie stanowi istotę leczeń powietrzno-klimatycznych.

Leczenie powietrzne stanowi wskazanie żywotne w leczeniu przewlekłych chorób pier-

---

OBRAZEK
Z PODRÓŻY W TATRY

PRZEZ

Walerego Eliasza.

Odwiecznych Tatrów strażnice Piastowe!
Zdawnaście znane, a wiecznieście nowe!
Choć myśl i oko przy was się upaja,
Myśl i źrenica wiecznie tutaj gością!
Z wami przenidgy myśl się nie oswaja,
Jak nie oswoi się nigdy z wiecznością.

Komu znane Tatry, szczerą prawdą wydadzą się słowa śpiewaka Januszowych pieśni; czary jakieś opanowują wędrowca, co się zapuścił wgłąb tych gór i zapoznał się z ich wdziękami. Kto całą piersią raz oddychał ożywczém powietrzem tatrzańskiém, napił się wody z kryształowych zdrojów tatrzańskich, całą duszę nakarmił swobodą myśli, jaka się tam wytwarza w człowieku pośród wolnéj bez granic przyrody górskiéj, tego na zawsze wzięły jeńcem Tatry. Pokocha je i do ostatnich dni swoich zachowa w pamięci; ich wspomnienie rozproszy mu nieraz posępne chwile zatrute kłopotami powszedniego życia.

Nie byłeś w Tatrach, posłuchaj rady wieszcza:

O, te skarby, te obrazy,
I natury i swobody;
Chwytaj, pókiś jeszcze młody,
Póki w sercu jeszcze rano,
Bo nie wrócą ci dwa razy,
A schwycone pozostaną.

i jedź jakąkolwiek drogą, „gdzie ze źródła woda bieży, gdzie się serce z sercem mierzy“ i powietrze bywa lżejsze, ach i bóle serca mniejsze!“

Nie wierz ludziom, co cię niewygodami do jazdy w Tatry straszyć będą, bo komu milszy chodnik piaskiem wysypany od ścieżki górskiéj, głazami zasłanéj, komu wodospad tatrzański równie piękny, jak w ogrodzie z beczki wytryskająca fontanna, kto nie umie poświęcić na krótki czas choćby trochy wygódek dla zobaczenia dzikich turni, głębokich jezior, szumiących potoków i całéj zresztą fantastycznéj piękności Tatr, tego zostawmy z jego wzniosłemi uczuciami w domu, a sami jedźmy w owe cudowne Alpy nasze; bo skoro pogoda posłuży, trudy się sowicie wynagrodzą. Trzeba przyznać, że pewnych ułatwień dla zwiedzających Tatry brak czuć się tu daje i te właśnie nowo zawiązane Towarzystwo Tatrzańskie w Krakowie wzięło sobie za zadanie dopełnić bez pozbawienia naszych gór malowniczéj swobody, co się z niesmakiem spotyka po Alpach Szwajcarskich. Na podobne ucywilizowanie Tatr nas nie stać, więc przez zbudowanie w ważniejszych punktach schronisk, na jeziorach tratew, przez potoki mostków, kładek, przez wyłamanie tu i owdzie skały dla ułatwienia przejścia albo w tym samym celu wycięcia ścieżki przez gęstwinę, Tatry nasze na dziewiczéj świeżości, dzikości i uroczym niełądzie nic nie stracą.

Lato się już ustaliło, wyjeżdżamy tedy z Krakowa; Tatry śniegami ubielone sinieją nam zdala od południa, „jak potopu świata fale, zamrożone w swoim biegu,“ a drogę do nich zaległy nam Beskidy z Babiągórą na czele. Trzeba wprzód przebyć to lesiste i wesołą zielonością uśmiechające się pasmo gór połogich, jakby garbów, które ztąd nazwano — od chorby, cherby, cherpty,

siowych. Zalecał je już Ramadge, A. Mendelsohn i Günsburg, trzej lekarze uważani przez spółczesnych za dziwacznych marzycieli. Długo leczenie suchot w sposób prosty i naturalny spoczywało w grobie wykopanym przez szkolarskie doktryny, dopóki Brehmer, Rohden i Niemeyer, z naszych zaś lekarzy, trzej profesorowie uniwersytetu warszawskiego Baranowski, Chałubiński i Rose, leczenia powietrznego nie wprowadzili w praktykę i nie przekonali, że leczenie klimatyczno-powietrzne wszędzie można przeprowadzić.

Leczenie powietrzno-klimatyczne bywa dwojakie: *a)* w porze wiosennéj i letniéj i *b)* w porze jesiennéj i zimowéj.

W celu przeprowadzenia leczeń latowych oddawna chorych piersiowych posyłają lekarze do górskich uzdrowisk i zdrojowisk, posiadających szczawy alkaliczne różnego rodzaju. Przytém nadmienić wypada, iż doświadczenie okazało, że pobyt w kraju własnym, to jest w tym samym klimacie wzoru górskiego, lecz w odpowiednich warunkach higienicznych i przy odpowiedniém leczeniu, częstokroć skuteczniéj usuwa skłonność do chorób piersiowych i zarodki tych chorób, aniżeli pobyt w odległych krajach, zwłaszcza południowych. Stwierdzenie tego faktu zawdzięczamy trzem niemieckim znakomitym klinicystom Biermerowi, Lebertowi i Niemeyerowi, naszemu Dietlowi i trzem wzmiankowanym profesorom warszawskim. Co do leczeń jesiennych i zimowych, zdania są podzielone.

Do niedawnego czasu, chorych piersiowych na jesień i zimę wyłącznie posyłano na południe, na wybrzeża morskie lub wyspy morza Adryatyckiego, Śródziemnego i oceanu

---

(grzbiety) — Karpatami, a ich mieszkańców Chrobatami.

Pierwszy grzbiet na drodze od grodu Krakusa mijamy na Mogilanach. Ztąd żegnamy dolinę Wisły i w niéj najeżoną wieżycami starą stolicę Polski, opasaną mogiłami Krakusa, Wandy i Kościuszki, a witamy świat górski, który się roztacza czarująco ku południowi i bierze nas odtąd w swoje objęcia, chociaż właściwie za Myślenicami z nim się naprawdę spotykamy. W dolinie Raby przyroda górska poczyna się dopiero z swojemi wdziękami uwydatniać. Wspaniałém toczy się tu korytem Raba; hulaszcze dziecko karpackie znać z jego brzegów, co umie zdziałać, gdy wzbierze. Człowiek uczepił się lewego brzegu Raby i drogę po stopach okalających ją gór niezgrabnie wyrobił, z winy sławetnych inżynierów.

Z boków wpływają potoki do Raby z ubocznych dolin, które po mostkach przebywamy.

Domostwa rozrzucone po górach wyglądają zdala jak gniazda ptasie, a wyjazd do nich dla nagłéj stromości podziwu godny, jak tam góral potrafi wózek ztoczyć lub wytoczyć w całości po tych drabiniastych dróżynach. Powoli w miarę posuwania się na południe owe sino na tle nieba rysujące się wierchy ciemnieją; już na nich oko ludzkie

RUCH OSÓB W ZDROJOWISKACH KRAJOWYCH.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W SZCZAWNICY.

I. LISTA GOŚCI

przybyłych do Zakładu zdrojowego w Szczawnicy od 24go maja do 23 czerwca 1874.

		przybył		osób	mieszka
1.	Trembecki Onufry, lekarz zdrojowy z familią, służbą i towarzyszką p. Wilhelminą Gedel z N. Sącza	24	maja	8	w domu własnym
2.	Lenker Salomon, krawiec z Nowego Sącza	26	„	1	u Lustika
3.	X. Borawski Edward, wikaryusz z Staréjwsi	30	„	1	pod Księżycem
4.	Blok Marya, żona ślusarza ze służącą z Jarosławia	31	„	2	„ Pomarańczą
5.	Seifried Kamil i Szymon Grudziński, c. k. oficyałowie pocztowi; Floryan Köhler i Jędrzej Parzymięso, c. k. listonosze z familią ze Lwowa	31	„	6	u Noworyty
6.	Alpern Minge, żona kupca z Królestwa Polsk. z krewną Blinde Szeindel	1	czerw.	2	pod Rybą
7.	Radler Antoni z żoną Anielą, stolarz ze Złoczowa	2	„	2	u Edwarda
8.	Ślusarczyk Antoni, gospodarz wiejski z Dziedziny	3	„	1	u Czajki
9.	Zemel Samuel, cyrulik z Dembicy	4	„	4	pod Konikiem
10.	Feuer Lemel, kelner z Dembicy	4	„	1	„
11.	Szrauf Sura, żona krawca z synem Salomonem z Dembicy	4	„	2	„
12.	Kleinmann Wolf, krawiec z Dembicy	4	„	1	„
13.	Bienenstok Anna, żona kupca z Dembicy	4	„	1	„
14.	Herzog Marek, cyrulik z Myślenic	5	„	1	u Krumholza
15.	Wiesenberg Leon, kupiec z Radomia	6	„	1	pod Gwiazdą
16.	X. Łukaszewski Teodor, prałat z Przemyśla	6	„	1	u Brzezińskich
17.	Cieśliński Teofil, wojażer z Królestwa Polskiego	7	„	1	w domu kawalerskim
18.	Zyberg Michał, właściciel ziemski z Kurlandyi	7	„	1	„ „
19.	Malinowski Michał, dzierżawca z Podola ros.	8	„	1	„ „
20.	Guzek Kazimiera, żona pocztmistrza z siostrą Franciszką z Kańczugi	8	„	2	pod Pomarańczą
21.	Chmielewski Antoni, nauczyciel z Warszawy	8	„	1	u Szelera
22.	Zimmermann Dawid, kupiec ze służącą z Żarnowca	8	„	2	pod Kotwicą
23.	Zimet Dawid, wyrobnik z Dukli	8	„	1	„ „
24.	Kożuch Walerya, żona urzędnika z córkami z Ulanowa	8	„	3	„ Gwiazdą
25.	Erlich Adolf, cyrulik z Tarnowa	9	„	1	u Lustika
26.	Michniewicz Stanisław, oficyał rząd. z żoną z Tarnowa	9	„	2	u Grodzickich
27.	Laub Sara, żona profesora z kuzyną Anną Haymowicz i sługą z Dąbrowy	10	„	3	pod Jałowcem
28.	Lustgold Izaak, tkacz z żoną z Tarnowa	10	„	2	u Lustika
29.	Mendelson Chaja, żona kramarza ze służącą z Królestwa Polskiego	10	„	2	u Gersona
30.	Weintraub Samuel, faktor z Dukli	11	„	1	u Jankla piekarza
31.	Smiałowski Stanisław, zarobnik z Czudca	11	„	1	pod Srebrnym orłem
32.	Śmiałowska Agnieszka, żona tkacza z Czudca	11	„	1	„ „ „
33.	Buttermann Cypra, właścicielka folwarku z wnuczką z Szczepanowic	11	„	2	„ Smokiem
34.	Klein Adolf, kelner z kucharką z Tarnowa	11	„	2	w domu Gerszli
35.	Garan Jan, restaurator z żoną, matką i służbą z Gorlic	11	„	17	„ własnym
36.	Sperber Kelman, kupiec z Brzostka	11	„	1	u Lustika
37.	Kirschbaum Mendel, wyrobnik z Mielca	11	„	1	pod Zającem
38.	Kleiner Dawid, syn nauczyciela z Król. Pol.	11	„	1	„ Gruszką
39.	Geminder Dawid, kramarz z Wolnicza	11	„	1	„ Krakowiakiem
40.	Fett Józef, knpiec z Dembicy	11	„	1	w domu Noworyty
41.	Wurzel Józef handlarz z Dembicy	11	„	1	„ „
42.	Weiss Jakób, wyrobnik z żoną z Wiśnicza	12	„	2	pod Wieńcem
43.	Spira Róża, żona kupca ze sługą z Mielca	12	„	2	„ Zającem
44.	Feuer Hersch, wyrobnik z Mielca	12	„	1	„ „
45.	Komito Mojżesz, krawiec „	12	„	1	„ „

Atlantyckiego; od czasu jednak, jak przekonano się, iż w ciepłych, gorących klimatach suchoty szybciéj przebiegają i prędzéj śmiercią się kończą, przestano ślepo wierzyć w skuteczność owych odległych podróży i stacyj klimatycznych w zamorskich krajach. Daléj przekonano się, że pod wpływem średnich cyfr meteorologicznych (średniéj ciepłoty i wilgotności powietrza) wyrobiło się błędne pojęcie o własnościach klimatycznych krajów południowych, w szczególności zaś, że dzienne pole odmian ciepłoty w owych stacyach klimatycznych nie wiele jest mniejsze, aniżeli w pewnych miejscowościach, położonych w górach środkowéj Europy. Nadto przesiedlanie się do krajów południowych jest bardzo kosztowne i nieprzystępne dla większości chorych, gdyż przepędzenie kilku lat z rzędu na południu wymaga zupełnéj niezależności od stosunków materyalnych. Zachodzi jeszcze ta ważna okoliczność, że szybka zmiana różnych klimatów przyspiesza postęp choroby, w skutek czego dla mieszkańców krajów północnych, zmuszonych powracać po niejakim czasie do swych obowiązków i zajęć, leczenie na południu traci na wartości. Wreszcie istnieje poważny materyał statystyczny, z którego się okazuje, że na wybrzeżach mórz południowych więcéj na suchoty umiera osób, niż na lądzie, i że owo zachwalane leczenie chorób piersiowych na południu mniéj przedstawia korzyści, aniżeli leczenie tychże chorób w krajach strefy umiarkowanéj.

Wobec tego, cośmy powiedzieli, nie powinny dziwić nas słowa Leberta niedawno wyrzeczone, że „przesądna wiara w siłę le-

---

odróżni lasy od pól lub pastwisk. W końcu opuszczamy Rabę, skręcając w bok przez Lubień, daléj Krzeczów, do stóp znacznego grzbietu z dwóch Luboniów złożonego (Luboń Wielki 3233', Luboń Mały 2749').

Wózek ciągną konięta w górę; dla ulżenia im ciężaru, a sobie dla wyprostowania ciała, idziemy pieszo.

Pusto i głucho naokoło, las nas oddziela od siedzib ludzkich i zasłania widnokrąg, dopóki nie staniemy na przechyleniu się drogi przy karczemce, Naprawą przezwanéj (na wys. 2167'). Tu na nowo świat górski się nam uśmiecha, połowa drogi z Krakowa do Tatr, i ta część kraju, cośmy ją przebyli, znika nam na cały czas pobytu w górach. Tatry z Lubonia majestatycznie się przedstawiają; z ogólnéj grupy ich pasma całego wyróżnić łatwo szczyt po szczycie i nazwać je po imieniu, naturalnie komu są znane. Płaty śniegów wiecznych zalegające w żlebach skalistych bieleją na tle sinych turni. A kto na Luboniu przy zachodzącém słońcu przyjrzy się całéj panoramie, jaka się ztamtąd roztacza na południe ku Tatrom, na zachód ku Babiéj górze, zbogaci pamięć jeszcze więcéj uroczym i wspaniałym widokiem.

Z Lubouia znów spuszczamy się na dół w dolinę Raby, gdzie jest Zabornia, znane miejsce z popasów i noclegów gościom udającym się w Tatry lub do Szczawnicy. Do

Nr.		przybył	osób	mieszka
46.	Exner Waleryan, c. k. urzędnik telegraficzny z żoną ze Lwowa	12 czerw.	2	na Skałce
47.	Singer Chaja, żona kupca ze służącą z Jaworowa	12 „	2	u Lustika
48.	Blumm Róża, córka kupca z Jaworowa	12 „	1	„
49.	Rosenberg Jol, kramarz z Król. Polsk.	12 „	1	pod Gruszką
50.	Ostrowsski Szmul, szynkarz z bratem Srulem z Rosyi	12 „	2	„ Małpą
51.	Horowitz Salomon, kupiec z Różą Deutelbaum towarzyszką z Gorlic	12 „	2	„ Księżycem
52.	Włoch Abraham, wyrobnik z siostrą Ryfką z Król. P.	12 „	2	u Noworyty
53.	Kandel Feige, żona kupca ze sługą z Król. Polsk.	12 „	2	pod Bocianem
54.	Kryda Aleksander, Dr. medycyny i docent uniwers. Jagiellon., z żoną i sługą z Krakowa	12 „	3	w domu własnym
55.	Hr. Stadnicka Józefa i hr. Stadnicka Jadwiga, właścicielki dóbr, z Franciszką Osuchowską ze Lwowa	12 „	3	w Bogarodzicy
56.	Meiseles Marya, kupcowa z synem z Król. Polsk.	12 „	2	pod Gruszką
57.	Dąbrowska Ludwika, z własn. funduszów z Warszawy	12 „	1	w Bracie
58.	Wężykowski Piotr, restaurator z żoną i służbą z Krosna	12 „	13	w restauracyi zakład.
59.	Kopczyński Walenty, fabrykant cukru z Sędziszowa	13 „	1	w domu kawalerskim
60.	Szumrański Stanisław, c. k. urzędnik sądowy z żoną z Żywca	13 „	2	u Jana Węglarza
61.	X. Radomski Kornel, proboszcz z Libuszy	13 „	1	pod Rybarką
62.	Orkiszewska Emilia, żona właściciela ziemsk. z córką Marcelą Lipińską z Tarnogóry w Król. Polsk.	13 „	2	„ Srebrnym orłem
63.	Oświęcimski Alfons, właściciel ziemski z Ks. Pozn.	13 „	1	nad Zdrojami
64.	Weinberger Mendel, syn propinatora i Mendel Intrator z Dubiecka	14 „	2	u Lustika
65.	Olszewski Antoni, restaurator z służbą z Krakowa	14 „	4	u Halki
66.	Szameil Emil aptekarz, Jan Pasiul asystent, i służący ze Starego Sącza	14 „	3	w domu kawalerskim
67.	Pszenica Ita, żona kupca z Warszawy	14 „	1	u Gerszli
68.	Cieśliński Karol, nauczyciel z Frysztaka	14 „	1	pod Wężem
69.	Pelczar Wojciech, oficyalista z Krzeszowic	15 „	1	w Bracie
70.	Ziegler Szymon, kupiec z bratem Herschem z Krościenka	15 „	2	u Węglarza
71.	Holzer Marya, obyw. z córką Heleną z Rzeszowa	15 „	2	u Dra Trembeckiego
72.	Hecht Chaim, handlarz z Mielca	15 „	1	pod Dziadkiem
73.	Zinn Hinde, żona wyrobnika z Sędziszowa	15 „	1	„ „
74.	Dybowski Artur, urzędnik Banku z żoną z Charkowa	15 „	1	w Szwajcarce
75.	Kamiński Icek, kupiec z Król. Polsk.	16 „	2	u Węglarza
76.	Herbst Abraham, kupiec ze służącą z Nowego Sącza	16 „	2	„
77.	Horowitz Izrael, syn rabina z Aronem Honig z Mielca	16 „	2	„
78.	Haber Jankel, szynkarz z córką Mirl z Kałusza	16 „	1	pod Konikiem
79.	Reichmann Uszer, handlarz z Król. Polsk.	16 „	1	„ Kotwicą
80.	Rosenzweig Julia, fryzyerka z Krakowa	16 „	1	w domu Stróża
81.	Chmielowska Zofia, krawcowa ze Lwowa	16 „	1	w Bracie
82.	Marmor Beile, żona handlarza z Krakowa	16 „	1	u Gerszli
83.	Wierzbowski Józef, były urzędnik z Warszawy	16 „	1	w Bracie
84.	Merzer Mojżesz, syn kupca z Król. Polsk.	16 „	1	pod Jabłkiem
85.	Wilner Feige, żona kupca z synem i kuzynką z Brzozowa	16 „	3	„ Siekierą
86.	Goldmann Taube, żona kupca z Rosyi	16 „	1	u Lustika
87.	Atlas Helena, żona kupca ze służącą z Jarosławia	16 „	2	pod Jałowcem
88.	Mystkowska Konstancya, z własnych funduszów, z synem Władysławem i córką Maryą z Pułtuska	16 „	3	w Siostrze
89.	Beter Karolina, żona kupca z synem i służ. z Krakowa	16 „	3	pod Gwiazdą
90.	Tarnowiecki Aleksander, c. k. adjunkt z Czeruiowic	16 „	1	u Halki
91.	Burak Owsiej, kupiec z Król. Polsk.	16 „	1	u Noworyty
92.	Koplik Sender, propinator z żoną z Borusowy	16 „	2	pod Siekierą
93.	Ściborowski Władysław, Dr. med. z Krakowa	16 „	1	w Zamku
94.	Słomnicki Bernard, słuchacz praw z Król. Polsk.	17 „	1	u Noworyty
95.	Langmann Maurycy, kramarz z synem z Krakowa	17 „	2	„
96.	Thürschwel Rachmil, tapicer z matką z Tarnowa	17 „	2	pod Konikiem
97.	Berkowicz Dyana, żona kupca z Tarnowa	17 „	1	„ Jałowcem
98.	Stieglitz Freundl, żona tapicera z Krakowa	17 „	1	„ „
99.	Zerygewiczowa Marya obywatelka, Franciszka Potuł i Ida Nęcka z Bukowiny	17 „	3	u Dra Trembeckiego
100.	Gumiński Teofil, obywatel z żoną, p. Stanisławą Górską i panną służącą ze Zdakowa	17 „	4	w Pałacu
101.	Gumiński Józef, obywatel z Hańkowiec	17 „	1	„
102.	X. Dunajski Mateusz, proboszcz z Węgier	17 „	1	u Gądka
103.	X. Ruszinak Józef, proboszcz z Węgier	17 „	1	„
104.	Ringler Róża, właścicielka realności ze służącą z Sieniawy	18 „	2	pod Zającem

czącą krain południowych przeciw suchotom jest umiejętném nadużyciem.

W ostatnich też czasach spostrzegamy widoczny zwrot w nauce o leczeniu klimatycznem chorób piersiowych i skłonności do tychże, który tém się cechuje, iż w ogóle lekarze unikają stacyj południowych i chętniéj posyłają takich chorych na wybrzeża mórz z chłodnym klimatem albo też w góry, mianowicie w krainę podhalską (*subalpine*) lub halską (*alpine*) gór austryackich, szląskich, środkowo i południowo-niemieckich, szwajcarskich i polskich, i to do uzdrowisk najbliżéj stałego zamieszkania chorego położonych.

Zdaniem bardzo wielu lekarzy doświadczonych, zimno przy odpowiedniém zachowaniu się chorego bynajmniéj nie szkodzi osobom piersiowym, a doświadczenia w Görbersdorf i Davos uczynione stwierdzają, iż chorzy bardzo prędko przyzwyczajają się do mroźnego klimatu górskiego, nawet tacy, którzy poprzednio na południu przebywali. Ztąd wielu lekarzy, za wzorem Brehmera, posyłają chorych nawet na zimę w góry i otrzymują bardzo dobre rezultaty z tego rodzaju leczeń górskich. W górskich zimowych uzdrowiskach (np. w Davos i Görbersdorf) osoby ze skłonnością suchotniczą lub też cierpiące na pewne formy chorób piersiowych przy odpowiedniém leczeniu bardzo szybko poprawiają się. Chęć do jadła, siła trawienia i oddychania wzmaga się, uczucie zdrowia powraca, polepsza się odżywianie, a waga ciała powiększa, w skutek czego wszystkiego postęp choroby powstrzymuje się, kaszel się zmniejsza, a sprawy chorobowe i ich utwory rozdzielają się.

Sprawa leczeń zimowych w górskich uzdro-

Rabki jadący skręcają przedtém na Krzyżowéj.

Minąwszy tu cichą, skromną Rabę, na nowo gościniec prowadzi w górę ciągle w zakręty, że kto się pieszemi ścieżkami puści, o wiele prędzej konie wyprzedzi, stając na grzbiecie przy uroczo staremi lipami ocienionym kościółku ś. Krzyża. Widać ztąd Tatr wierzchołki, ale całe w pełnym majestacie z następnéj dopiero góry, z Obidowéj (2564) nam się ukazują.

Wjeżdżamy już na Podhale; na lewo w dolinie gęsto zabudowana wieś Klikuszowa leży na porzeczu Dunajca Czarnego i posiada swoją halę w górnym końcu doliny Kościeliskiej, Pyszną przezwaną, gdzie najlepsze sery owcze w bruskach wyrabiają pasterze.

Stolica Podhala, Nowy Targ, zaległ kąt zbiegu Dunajców Białego i Czarnego; rynek jego jest punktem rozstajnym dróg w cztery przeciwne strony kraju, a między innemi do Szczawnicy przez Maniowę, Czorsztyn, Krościenko.

Dla nas, co do Tatr jedziemy, skończył się tu gościniec, a poczęła góralska droga, tego lata przynajmniéj o tyle lepsza, że po zbudowaniu mostu na Białym Dunajcu za Szaflarami w bród rzeki nie trzeba przejeżdżać.

Z doliny Nowotarskiéj Tatry pysznie się

	przybył		osób	mieszka
105. Futer Szmul, belfer z matką z Król. Polsk.	18	„	2	„ Zegarem
106. Beck Mojżesz, wyrobnik z Czudca	18	„	1	u Lustika
107. Silber Beile, żona kupca z córką i synem z Tarnowa	18	„	3	pod Pomarańczą
108. Kleinmann Keila, wyrobnica z Chrzanowa	18	„	1	„ Bocianem
109. Czerwiński Andrzej, wyrobnik z Tarnowa	18	„	1	u Kościelnego
110. Gotlieb Mendel, szynkarz z Bochni	18	„	1	pod Jabłkiem
111. Malinowski Marceli, dyrektor gimn. ze Stanisławowa	18	„	1	u Dra Doskowskiego
112. Wołowicz Szlama, kupiec z Warszawy	18	„	1	u Gerszli
113. Geschwind Mozes, właściciel dóbr z Głowaczowa	18	„	1	„
114. Waler Nasan, kupiec z Rudnika	18	„	1	„
115. Alperin Leib, kupiec z Tarnopola	18	„	1	pod Zającem
116. Tobia Tobiasz, chirurg z żoną i synem z Sołotfing	18	„	3	„ Wężem
117. Szczerbowicz Marya, żona inżyniera z córką i synem z Tarnowa	18	„	3	u Grodzickich
118. Kuczkowski Eugeniusz, c. k. starosta i poseł na sejm z Kołomyi	18	„	1	w domu kawalerskim
119. Goldklang Miszket, wyrobnica z Radomyśla	18	„	1	pod Rakiem
120. Roth Mindel, „ „	18	„	1	„ „
121. Bregmann Jakób, kramarz z Rosyi	18	„	1	„ Wilkiem
122. Balsam Feige, wyrobnica z siostrą Gołdą z Radomyśla	18	„	2	„ Rakiem
123. Kimmelmann Selig, dzierżawca dóbr z żoną z Łonowiec	19	„	2	u Szellera
124. Langfort Ferdynand, właściciel bióra komisowego z żoną i sługą z Tarnowa	19	„	3	w Bogarodzicy
125. Nieszkowski Zdzisław, Dr. medycyny, ze służącym z Tarnowa	19	„	2	w Siostrze
126. Mach Wincenty, kupiec z żoną i synem z Radomyśla	16	„	3	pod Wężem
127. Zuker Szyja, wyrobnik z córką z Dynowa	19	„	2	„ Wieńcem
128. Baron Marya, wyrobnica z Mielca	19	„	1	„ Strzelbą
129. Keller Franciszka, szklarka z córką z Krynicy	19	„	2	w sklepie Nr. 3
130. Cieślak Julia, żona kupca z Radomyśla	19	„	1	pod Wężem
131. Szancer Adam, chirurg z Król. Polsk.	20	„	1	„ Koroną
132. Szafran Henoch, kupiec z kuzyną Feige Szafran, z Król. Polsk.	20	„	2	„ Gołębiem
133. Nierenberg Chaim, kupiec z Król. Polsk.	20	„	1	„ „
134. Szor Breindla, żona kupca z Król. Polsk.	20	„	1	„ „
135. Mieczkowski Franciszek, właściciel ziemski, z Gładyszewskim Emilem i służącym	20	„	3	w domu kawalerskim
136. Przeorski Mikołaj, c. k. adjunkt powiat. z Kołomyi	20	„	1	„ „
137. X. Majewski Ferdynand, wikary z Kołomyi	20	„	1	„ „
138. Bielański Roman, c. k. inżynier ze Stanisławowa	20	„	1	„ „
139. Lipper Chaim, kupiec z Brodów	20	„	1	u Brzezińskich
140. Gehler Breindla, żona kupca, i Dina Viertel z Jass	20	„	2	„
141. Kamieniecki Jan, urzędnik z Rygi	21	„	1	w domu kawalerskim
142. Gezler Aaron, wyrobnik z Jasła	21	„	1	pod Smokiem
143. Rakowski Bogusław, urzędnik telegr. z Król. Polsk.	21	„	1	w domu kawalerskim
144. Kosturkiewicz Antonina, żona kupca z Radomyśla	21	„	1	pod Pomarańczą
145. Korzybski Andrzej, rzeczywisty radca stanu, ze służącym z Warszawy	21	„	2	nad Zdrojami
146. Dzwonkowska Michalina, córka urzędnika z Krakowa	21	„	1	u Dra Doskowskiego
147. Streit Franciszek, kapelmistrz z familią i towarzyszami muzyki z Brzeżan	21	„	14	na Skałce
148. Seuer Izak, kupiec z Król. Polsk.	21	„	1	pod Księżycem
149. Ello Izaak Mojżesz, kupiec z Rosyi	21	„	1	„ „
150. Rubin Hersch, syn kupca z siostrą Diną z Sanoka	21	„	2	„ Smokiem
151. Klar Jankiel, właściciel domu z Chorostkowa	21	„	1	u Gerszli
152. Bratkowski Wacław, obyw. ziem. z synem z Rosyi	21	„	2	w domu kawalerskim
153. Szwarz Leon, kapitalista z Mohilewa z Rosyi	21	„	1	u Lustika
154. Zacharyasiewicz Aleksander, sekretarz starostwa z Cieszanowa	22	„	1	u Noworyty
155. Garan Marya, żona kupca z synami i służącymi	22	„	5	w domu własnym
156. Małecki Wiktor, pomocnik piernikarski z Tarnowa	22	„	1	u Czajki
157. Neugröszel Majer, kupiec z Krościenka	22	„	1	u Gerszli
158. Rapaport Branche, żona rabina z towarzyszem Gedaili Sterman z Król. Polsk.	22	„	2	u Lustika
159. Stojowska Salomea, żona leśniczego z Miłkowic	22	„	1	w Gospodzie warsz.
160. Drochojewska Emilia, właścicielka dóbr ziemskich, z córką z Wołynia	22	„	2	w Hoteliku
161. Werychowski Józef, handlarz ze Złoczowa	22	„	1	u Dra Trembeckiego
162. Czarnożyński Stanisław, dzierż. dóbr z Świstelnik	22	„	1	w Bracie

wiskach, mimo pochwał, teoretycznych uzasadnień i praktycznych dowodów, ma dotychczas między lekarzami wielu nieprzyjaciół, mianowicie w szkole wiedeńskiéj.

Bądź co bądź, według zdania najznakomitszych klinicystów, między innymi Biermera i Leberta, nie ulega prawie wątpliwości, że miejscowości leżące na wysokości od 600 do 1000 metrów staną się wkrótce stacyami zimowego pobytu dla chorych piersiowych. Obecnie do jesiennego i zimowego pobytu bywają za granicą zalecane: Kreuth, Gais, Partenkirchen, Königswarth, Aussee, Glion nad Montreux, Gryon nad Bexem, stacye pirenejskie, a w szczególności Görbersdorf i Davos. Być może, że i Szczawnica stanie się miejscem takiego pobytu podczas zimy dla chorych piersiowych, tém bardziéj, iż z porady prof. Chałubińskiego, Baranowskiego i Rosego, wielkich zwolenników gorskich uzdrowisk, powstała myśl urządzenia w tém zdrojowisku zimowego uzdrowiska *(sanatorium)*.

(C. d. n.)

PIŚMIENNICTWO ALPEJSKIE.

Alpenburg, Der Ritter von. „Allgemeine Zeitung“. 1873. Nr. 123. Beil.

Alpen-Freund, Der. Blätter für Verbreitung von Alpenkunde, herausgegeben von Ed. Amthor. Gera. Amthor. 1872—1873. 8. Bd. V und Bd. VI, Heft 1—3.

Amthor, Eduard. Tirolerführer. Reisehandbuch für Deutsch und Wälschtirol etc. 3. durchaus verb. und verm. Aufl. Gera. Amthor. 1872. 8. 599 SS.

przedstawiają, jakby tworzyły niebotyczną zaporę, za którą już nie ma świata. Dzikie, ostre, nagie szczyty zdają się być tylko dziedziną orłów, gdzie człowiekowi niepodobna wydrapać się bez narażenia życia, a mimo to chciwi gór tych poznania, znajdują wszędzie dla swych nóg podstawę, i choćby z pomocą rąk wdzierają się na najwyższe wierzchołki tatrzańskie.

Po kamienistéj drodze równiną jedziemy ciągle; wyobraźnia rozkołysana ciągłym widokiem Tatr, pobudza w nas niecierpliwość najrychlejszego dostania się do ich stóp. Mijamy mosty, mostki, liczne domostwa, wieś zaledwie się jedna skończy, już druga zaczyna, Szaflary, biały Dunajec, Poronin, nawet wjechaliśmy w granice Zakopanego; Tatry z każdą szczeliną się chwalą, sądzićby można, że tylko najbliższy brzeżek przebyć, a usiędzie się na ich skalistych piętach. Tymczasem przestrzeni zamiast ubywać, przybywa, bo co chwila jakiś nowy wierch się wynurza, kryjąc za sobą sąsiadów. Wreszcie Giewont swój grzbiet poszczerbiony wychylił, wózek przed progi chaty góralskiéj konięta przytoczyły, i jesteśmy u celu podróży.

(Ciąg dalszy nastąpi).

	przybył	osób	mieszka
163. Budny Teofil, obyw. z żoną, córką, kuzynkami pp. Magdaleną Kozłowską, Kazimirą Babską i służącą	22 czerw.	6	w Szwajcarce
164. Łubkowska Karolina, obywatelka z kuzyną Zofią Samborską i służącą ze Słupca	22 „	3	w Zamku
165. Gotlieb Mojżesz, kramarz z Rosyi	22 „	1	pod Różą
166. X. Ochmański Antoni, katecheta z Nowego Sącza	22 „	1	u Dra Trembeckiego
167. Lehrfreund Lazar, kupiec ze służącym z Lubaczowa	22 „	2	u Węglarza
168. Mozes Ryfka, żona rzeźnika z Brzeska	23 „	1	pod Koroną
169. Ehrlich Ester, żona kupca z synem z Biały	23 „	2	u Węglarza
170. Weingarten Seinwel, restaurator z żoną i służbą z Tarnowa	23 „	6	pod Małpą
171. Krogulski Jakób, krawiec z żoną i sługami z Tarnowa	23 „	4	„ Wężem
172. Roczmańska Magdalena, szwaczka z Tarnowa	23 „	1	„ „
173. Gartenhaus Laja, żona wyrobnika z Łańcuta	23 „	1	„ Konikiem
174. Goldberg Haja, żona kapitalisty z Biały	23 „	1	u Węglarza
175. Müldner Marya, żona kupca z córką i służ. z Tarnowa	23 „	3	w Siostrze
176. Gostwicka Emilia, wdowa po urzędniku, ze służącą z Piotrkowic	23 „	2	u Dra Trembeckiego
177. Zabierzewski Ignacy, c. k, kom. starostwa z Krakowa	23 „	1	w Bracie
178. Fleszler Icek, mosiężnik z Król. Polsk.	23 „	1	u Gerszli
179. Asz Alter, subjekt handlowy z Warszawy	23 „	1	pod Jabłkiem
180. Lipczyńska Antonina, z córką Emilią z Krakowa	23 „	2	u Dra Doskowskiego

Przybyło od 24go maja do 23go czerwca **180** rodzin, czyli **341** osób.

Zarząd Zakładu zdrojowego w Szczawnicy.

ZAKŁAD ZDROJOWO-KĄPIELOWY W IWONICZU.

II. LISTA GOŚCI

przybyłych do zakładu kąpielowego w Iwoniczu od 10go do 20go czerwca 1874 r.

	osób
43. Moszkowicz Rywka, żona rabina z córką i sługą z Glinian	3
44. Kostorkiewicz Józef, syn zarobnika z Radomyśla	1
45. Kieszkowska Stanisława, właścicielka dóbr z córką i sługą z Sambora	3
46. Arnoldi Natalia, żona dyrektora towarzystwa budown. z synem ze Lwowa	2
47. Markel Scheindla, zarobnica z Rymanowa	1
48. Horil Liebe, córka nauczyciela z Brzozowa	1
49. Czerniawski Antoni, syn nauczyciela z Cebrowa	1
50. Landmann Perla, zarobnica z dwoma synami z Rawy	3
51. Maysel Kiwe, żona rabina z familią z Staréjsoli	3
52. Pochmarska Marya, żona inspektora podatkowego z córką z Brzozowa	2
53. Dżugan Izabella, córka kasyera miejskiego ze sługą z Brzozowa	2
54. Faust Chane, handlarka z Tarnowa	1
55. Brächer Beile, handlarka z bratem z Radautz	2
56. Braw Eliasz, syn handlarki z Tarnowa	1
57. Stechler Ruchla, przekupka z dwojgiem dziećmi z Tarnowa	3
58. Lipińska Marya, właścicielka dóbr z córką i sługą z Mszanki	3
59. Gutt Ruchla, kupcowa z Dobromila	1
60. Empert Aleksander, aptekarz z żoną z Komarna	2
61. Grünberg Rachla, żona krawca z córką i synem z Radomyśla	3
62. Sommer Rywka, córka zarobnika z Jasła	1
63. Bielińska Adela, żona mechanika ze Lwowa	1
„ Szydełkiewicz Kamila, żona konduktora ze Lwowa	1
64. Ehrlich Löwe służąca, Nord Mojżesz syn nauczyciela z Frysztaka	2
65. Lichtmann Menase, syn nauczyciela z Radomyśla	1
66. Torm Mojżesz, syn pachciarza z Ropczyc	1
67. Rinder Gitla, handlarka z synem z Baranowa	2
68. Hirsch Feiwel, kupiec z synem z Nadworny	2
69. Wolf Feige, córka zarobnika z Borysławia	1
70. Matkowski Karol, c. k. kapitan z Zaleszczyk	1
71. Holzer Laja, żona faktora z synem z Brodów	2
72. Ambos Gitla, żona handlarza z dwojgiem dzieci i sługą z Brodów	4
73. Czuchra Piotr, syn włościanina z Białobrzegów	1

— Bozen und Umgebung. Ein Führer durch die Stadt und auf kleineren und grösseren Ausflügen. Gera. Amthor. 1872. 8. 110 SS.

Ausfliege im Gebiete der steierischen Alpen. Herausgegeben vom Vereine der Gebirgsfreunde für Steiermark in Graz. Graz. 1872. 8. Heft I. (32 SS.).

Barth, Herm. von. Ein alter Schmugglersteig. Aus dem Wettersteingebirge.

— Die Teufelshörner am Obersee. Berchtesgadener Alpen.

Berlepsch, H. A. Alperne. Skildringer af Naturen og Folkelivet. Paa dansk ved Jonas Collin. Kjobenhaven. Gyldendal. 1872. 8. In 9 Lfgen. complet.

— Schweizerkunde. 2. Aufl. Braunschweig. C. A. Schwetschke. 1872—1873. 8.

— Luzern und der Vierwaldstädter See. Ein Wanderbuch für Alpenfreunde in der Urschweiz. Luzern. Prell. 1872. 8. 151 SS.

— und Kohl, J. G. Die Schweiz. Neuestes Reisehandbuch. Leipzig. Arnold. 1872. 8. 527 SS.

Bersch, Josef. Der Curort Baden in Niederösterreich. Seine Heilquellen und Umgebungen. Ein Führer für Frende und Einheimische. Dritte umgearbeitete Auflage. Baden. A. Otto. 1873. 8. 145 SS.

Byr, Robert. Die Vorarlberger Bahn.

Cyth, W. E. Besteigung des Piz Tresero in Tirol.

Dahlke, G. Die Holzschnitzindustrie im oberen Grönder Thal.

— Der Winter in Gries.

Desor, E. Einige Worte über die verschiedenen Grundformen der Höhlen des Jura.

Erinnerung an Marcus Pernhart und die Ausstellung seiner Bilder und Panoramen in Klagenfurt.

Feierabend, A. Die schweizerische Alpenwelt.

Fischer von Röslerstamm, Eduard. Der Schneeberg. Ein verlässlichei Führer im Gebiete dieser Alpe. Wien. Touristen-Club. 1873. 8. 98 SS.

Franz-Josefsbad, Das Kaiser, bei Markt Tüffer in Steiermarkt. Vierte Auflage. Wien. Braumüller. 1873. 8. 52 SS.

(C. d. n.).

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

— Dwutygodnik *Krynica* rozpoczął druk przyczynku do klimatologii krajowéj, profesora Dra Karlińskiego, pod tytułem: „Stosunki meteorologiczne Krynicy w okresie zdrojowym, według spostrzeżeń z lat piętnastu (1857—1871).“ Przybywa więc dla tego zdrojowiska ważny materyał klimatograficzny, którego inne zdrojowiska pozazdrościć mu mogą. Przy téj sposobności musimy zwrócić uwagę właścicieli i lekarzy zdrojowych na konieczność robienia spostrzeżeń meteorologicznych we wszystkich zdrojowiskach. Komisya fizyograficzna c. k. Akademii umiejętności słusznie uskarża się w swych Rocznikach na obojętność pod tym

74.	Tumin Paulina, żona kupca z familią z Rzeszowa	5
75.	Bier Mojżesz, syn rzeźnika z Rymanowa	1
76.	Kohane Sara, żona ajenta z córką z Brzeżan	2
77.	Brunner Anna, wdowa po rzemieślniku z Zaleszczyk	1
78.	Szperberg Parla, córka liweranta z Zaleszczyk	1
70.	Holzmann Etie, szynkarka z synem z Borszczowa	2
80.	Hammer Henie, córka handlarza z synem ze Stryja	2
81.	Soller Tema, żona nauczyciela z Liska	1
82.	Hr. Rozwadowska Agnieszka, z familią i służbą	4
83.	Duket Józef, Dr mepycyny z Rymanowa	1
84.	Gołkowski Bolesław, właściciel dóbr z Tyrawy	1
85.	Pieściorowski Ryszard, właściciel dóbr z Kośminy	1
86.	Janiszewski Józef, lokaj z Kośminy	1
87.	Kohn Zuzanna, właścicielka hotelu z Czerniowic	1
88.	Bienenfeld Dwora, żona faktora, i Lefelstiel Sara, żona uauczyciela z familią z Liska	5
89.	Ficowska Eleonora, córka kotlarza z siostrą z Brzozowa	2
90.	Pauker Brane, żona handlarza z siostrą z Kut	2
91.	Madan Seweryn, właściciel dóbr z córką i służbą z Król. Polsk.	4
92.	Pilińska Jadwiga, córka właściciela dóbr z guwernantką i sługą z Tarnawca	3
93.	Haken Markus, zarobnik z Kozowy	1
94.	Berger Jetti, szynkarka z Tarnowa	1
95.	Aleksandrowicz Adolf, profesor chemii z Krakowa	1
96.	Wojda Jan, krawiec z kuzynem z Radomyśla	2
97.	Feder Brane, handlarka z synem z Bełża	2
98.	Oesterreicher Rywka, żona faktora z synem z Przemyśla	2
99.	X. Kolbuszewski Jan, kanonik z Jodłowy	1
100.	Jasiowicz Zofia, żona handlarza z synem z Blizny	2
101.	Zinkes Scheindla, żona handlarza z Tarnopola	1
102.	Torem Simon, kramarz z synem z Kańczugi	2
103.	Krämer Hinda, córka kramarza z Sanoka	1
104.	X. Staszewski Stanisław, kanonik z Bachorca ze sługą	2
105.	Friedmann Ruchla, żona rabina z siostrzenicą i sługą z Rymanowa	3
106.	Gele Jankel, syn handlarza ze służąca z Sanoka	2
107.	Mojsa Jan, właśc. dóbr ziem. z familią i sługą z Rosochacza	4
108.	Bar. Kapri Helena, z siostrą córki właściciela dóbr, w towarzystwie z bar. Sentenis Leokadią z Szerboutc (Bukowina)	3
109.	Fink Moses, propinator z Jankowic	1
110.	Keller Rywka, handlarka z familią z Radomyśla	4
111.	Semeles Gitla, żona faktora z Rymanowa	1
112.	Reiter Jette, żona zarobnika z Drohobycza	1
113.	Goldberg Freida, żona handlarza z Grzymałowa	1
114.	Kummer Izaak, rolnik z Mamornic	1
115.	Tennenbaum Salomon, syn kapitalisty z Radomyśla	1
116.	X. Jastrzębski Ludwik, z Komborni	1
117.	Mandelbaum Laura, corka kupca z Kałusza	1
118.	Judenfreund Abraham i Fajga, dzieci handlarza ze sługą z Kałusza	4
119.	Szachna Scheindla, córka fabrykanta z Dukli	1
120.	Peters Emilia, żona właściciela realności ze sługą z Niewodny	2
121.	Finzel Freuda, żona kupca z Machnowa	1
122.	Weintraub Sime, żona handlarza z familią z Kałusza	4
123.	Telwecki Marcin, restaurator z familią i służbą z Dukli	5
124.	Käsler Abraham, syn handlarza z Żurawna	1
125.	Grosner Scheindla, żona zarobnika z Żabna	1
126.	Poris Gołda, żona nauczyciela z Rymanowa	1
127.	Sennensieb Henryka, żona kupca z familią z Kołomyi	3
128.	Hermann Róża, córka kupca z Kołomyi	1
129.	Eichenstein Hinda, żona rabina z Żydaczowa	1
130.	Grosner Scheindla, zarobnica z Żabna	1
131.	Mirska Katarzyna, córka stelmacha z siostrą z Dobromila	2
132.	Wenig Dobra, córka handlarza z Ustrzysk	1
133.	Piękuś Juliusz, uczeń gimnazyalny z Jaszczurowa	1
134.	Blatt Gołda, córka szynkarza ze sługą z Siemiechowa	2
135.	Auerbach Taube, żona handlarza z córką i sługą ze Stanisławowa	3
136.	Sommerstein Hanc, „ „ z synem z Trembowli	2
137.	Finkelmann Chawe, służąca z Jagielnicy	1
138.	Pfeffer Feige, córka handlarza z Liska	1
139.	Deiches Rozalia, żona kupca z córką i sługą z Krakowa	3
140.	Weinfeld Eliasz, kupiec z Tarnowa	1
141.	Matusz Szymon, zarobnik z Haczowa	1
142.	Storch Perla, córka kupca z Sądowéj Wiszni	1
143.	Monheit Srul, syn zarobnika ze sługą z Tarnowa	2

względem niektórych Zakładów, pomimo wszelkich przez komisyę robionych ułatwień. Każdemu Zakładowi zdrojowo-leczniczemu winno bardzo zależeć na poznaniu stosunków meteorologicznych, ponieważ warunki klimatyczne są ważnym czynnikiem leczenia zdrojowego i ustanowienia właściwych wskazań dla zdrojowiska.

— Zarząd zakładowy w Krynicy nabył część gruntu, należącą do włościanina Dudzika, położoną w pobliżu hotelu JP. Znamirowskiego, na której wytryskało źródło mineralne szczawy alkaliczno-żelezistéj. Należy się szczera wdzięczność Wys. Rządowi za ciągłe starania około wzrostu i rozwoju Krynicy. Szkoda tylko, że przy poszukiwaniu tego zdroju rozkopano zbyt znaczną część gruntu, przez co utworzyło się jezioro, które utrudni znacznie ujęcie tego zdroju.

Redaktor główny
Dr. B. Lutostański.

Odpowiedzialny redaktor
Józef Kostka.

144. Ornstein Róża, żona zarobnika z córką z Brodów	3
145. Czernetz Anschel, zarobnik z żoną z Brodów	2
146. Strassenbeer Ite, żona zarobnika z córką z Przeworska	2
147. Mützner Hane, zarobnica z synem z Rzeszowa	2
148. Nebenząhl Celina, żona kupca z familią z Gorlic	4
149. Morser Sara, handlarka z wnukiem z Tarnowa	2
150. England Race, handlarka z familią z Sanoka	5
151. Schal Gołda, żona kupca ze Lwowa	1
152. Warchoł Wojciech, syn rolnika z Lubienia	1
153. Wróblewski Władysław, wł. dóbr z żoną z Czortkowa	2
154. Zieleniewska, żona fabrykanta z córką z Krakowa	2
155. Spira Udel, żona rabina z familią z Dynowa	5
156. Ringel Dobra, córka kupca z Tarnowa	1
157. X. Krzysik Stanisław, kapucyn z Sędziszowa	1
158. Schlossmann Race, służąca z Rzeszowa	1
159. Herschenfeld Cała, krawiec z Tyczyna	1
160. Ferenczuk Elżbieta, żona księdza z familią i sługą z Litynia	4
„ Palmarich Weronika „ dzierżawcy „ „	3
161. Lewicki Jan, Dr. medycyny z córką z Gorlic	2
162. Krzyżanowski Rudolf, c. k. kapitan z Kołomyi	1
163. Haszka Franciszek, c. k urzędnik telegrafu z synem z Kołomyi	2
Razem familij **163**, osób	**234**

Iwonicz dnia 20 czerwca 1874.

OGŁOSZENIA.

Czcionkami Drukarni L. Paszkowskiego. Rządca drukarni: *Józef Łakociński.*